

SOŁECTWO ZBRACHLIN
SOŁTYS WSI ZBRACHLIN HENRYKA MALINOWSKA

ZBRACHLIN – WIEŚ Z HISTORIA

WRZESIEŃ 2020 r.

NASZE KORZENIE.

Zbrachlin jest miejscowością posiadającą niezawodnie średniowieczną metrykę. Najstarsze wiadomości źródłowe o tej wsi pochodzą z dokumentu z 1136 r., w którym Zbrachlin (*Sbrachlino*) wymieniony jest pośród dóbr arcybiskupów gnieźnieńskich. Wieś należała do opactwa Najświętszej Marii Panny w grodzie łączyckim. Parafia w Zbrachlinie należy do jednych z najstarszych na Kujawach i swymi początkami sięga zapewne jeszcze XIII w. Za wczesną erekcją parafii przemawia rozległe w średniowieczu jej terytorium, natomiast jej pierwotne wezwanie – św. Jakuba - wskazuje na XIII w., jako czas najwcześniejszego powstania tej struktury kościelnej. Najstarsze ślady źródłowe wzmiankujące parafię i kościół p.w. św. Jakuba w Zbrachlinie pochodzą z wykazu parafii archidiakonu włocławskiego z 1325 r. Informacje o kościele parafialnym w Zbrachlinie widnieją też w dokumencie biskupa włocławskiego Macieja z Gołańczy z 1349 r., mocą którego, biskup za zgodą kapituły katedralnej, zamienił z rektorem kościoła parafialnego w Zbrachlinie Janem dziesięcinę z tejże wsi na dziesięcinę we wsi Łęg koło Włocławka. Ponadto w tym samym roku za zgodą biskupa włocławskiego i kapituły katedralnej dokonano lokowania na prawie magdeburskim, w odmianie chełmińskiej wieś Siutkowo w parafii Zbrachlin. W 1357 r. prawdopodobnie tenże sam Jan, ale już jako wojewoda łączycki, zamienił z biskupem włocławskim Maciejem swoją wieś Zbrachlin (*Brachlin*) na wsie biskupie nad Bzurą położone w ziemi łączyckiej: Sobotę i Zagniszowice. W XIV w., w okresie panowania Władysława Łokietka, w czasie najazdów Krzyżaków na Kujawy i Wielkopolskę, obszary Parafii zostały niejednokrotnie spustoszone przez oddziały wojsk zakonnych

W połowie XVI w. Zbrachlin, według rejestru poborowego powiatu brzeskiego z 1557 r., liczył 9 łąnów kmiecich, 2 łąny sołtysie, 13 czynszowych i 2 zagrodowe. Wieś ta, jak i pozostałe miejscowości parafii pokryte był uprawami rolnymi, z czasem także ogrodniczymi. Przepływająca w niedalekiej odległości rzeka Wisła, stwarzała dogodne warunki do rozwoju handlu zbożem i innymi produktami. Szlak wodny na Wiśle miał duże znaczenie w rozkwicie tych terenów. Domniemywać można, że Zbrachlin, jak i inne miejscowości okoliczne były wsiami zamożnymi. Już w 1566 r., staraniem archidiakona włocławskiego Andrzeja Duchnickiego wybudowano w miejsce dawniejszego, zapewne drewnianego kościoła, nową, murowaną świątynię pod wezwaniem św. Jakuba Większego Apostoła. Konsekracji kościoła dokonał najprawdopodobniej biskup włocławski Mikołaj Wolski. Niewykluczone, że w okresie tym, zaczęły już funkcjonować bractwa przykościelne

(np. Bractwo Różańcowe, Bożego Miłosierdzia, św. Anny, św. Barbary i inne). Parafia pod wezwaniem Św. Jakuba w Zbrachlinie, swym zasięgiem obejmowała obecnego m.in. wsie: Waganiec, Zbrachlin, Zbrachlin Stary, Zbrachlin Nowy, Siutkowo, Siutkówkę, Niszczewy, Śliwkowo, Michalin, Michalinek, Ariany, Kaźmierzyn, Józefowo, Plebanka.

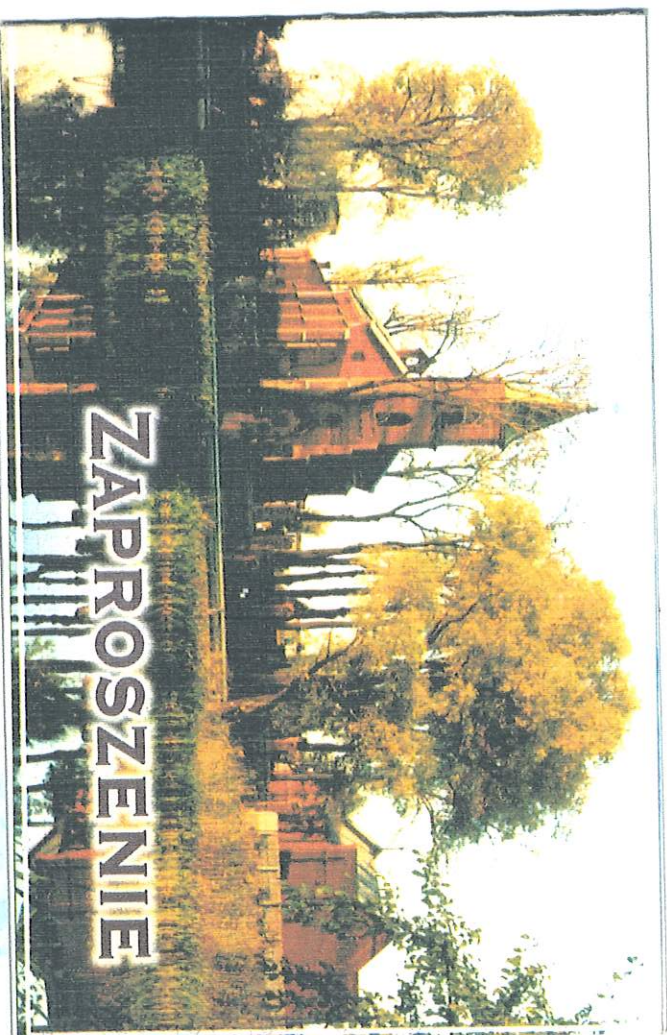
Uciążliwy i bardzo kosztowny był także dla kościoła św. Jakuba w Zbrachlinie oraz całego obszaru parafii okres potopu szwedzkiego 1655-1660, kiedy to wojska szwedzkie masowo rabowały wszystkie kosztowności kościelne i świeckie oraz pustoszyły ziemię, przez które przechodziły. Straty materialne szły w parze ze stratami ludzkimi i kulturowymi.

Ośrodek parafii wytwarzał także pozaadministracyjne funkcje Zbrachlina. Należały do nich w okresie przedrozbiorowym szkolnictwo oraz opieka społeczna, realizowane wówczas przez szkołę parafialną (wzmiankowaną w XVII w.) i szpital (przysłup) parafialny (poświędzony w źródłach w XVII w.).

W czasie zaborów nastąpiła zmiana statusu Zbrachlina. W okresie zaboru pruskiego, po upadku powstania kościuszkowskiego, rząd pruski w 1796 r., dokonał konfiskaty i przejęcia dóbr kościelnych. Niestety, wówczas Zbrachlin nie został ośrodkiem dóbr rządowych. Nie zmieniło się to także w okresie Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego. Zbrachlin znalazł się w jednostkach gminnych wiejskich z ośrodkami m.in. w Lubaniu, Straszewie, Nieszawie.

W początkach XIX w., powstała osada Zbrachlin Holendry, która w 1827 r. była własnością rządową i zamieszkiwana była przez 162 ludzi skupionych w 15 domostwach. W drugiej połowie XIX w., parafia w Zbrachlinie liczyła około 1200 wiernych. Funkcjonował w dalszym ciągu kościół parafialny i szkoła początkowa. Zbrachlin podzielony był na Zbrachlin wieś, Stary Zbrachlin i Nowy Zbrachlin. Wieś Zbrachlin o powierzchni 614 mórg włościańskich, zamieszkiwało 137 ludzi. Ponadto Zbrachlin Stary, który zamieszkiwało wówczas 108 mieszkańców składał się z 427 mórg, natomiast Zbrachlin Nowy o powierzchni 255 mórg liczył 123 ludzi. Administracyjnie pod koniec XIX w. Zbrachlin wchodził w skład Gminy Straszewo.

Pod koniec XIX w., zniszczeniu (prawdopodobnie w wyniku pożaru) uległ kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba w Zbrachlinie. Odbudowę nowej świątyni rozpoczęto w 1889 r., staraniem miejscowego proboszcza księdza Wojciecha Chawańkiewicza. W 1899 r. nakładem dużych środków materialnych i sporym wysiłkiem mieszkańców parafii, udało się zakończyć stawianie murów kościoła, a w roku następnym (1900) wylać posadzkę w świątyni. Ostateczne zakończenie odbudowy kościoła parafialnego odbyło się dzięki wysiłkom księdza proboszcza Emmanuela Moderskiego i uwieńczone zostało w 1909 r.

1909 - 2009

Serdecznie zapraszamy
na uroczystość z okazji Jubileuszu 100-lecia Konsekracji Kościoła
p. w. św. Wojciecha w Zbrachlinie,
która odbędzie się dnia 25.10.2009 roku o godz. 12.00

Uroczystości przewodniczyć będzie
J. E. Ksiądz Biskup Wiesław Alojzy Mering

Ks. prob. Henryk Cybasiński
Kata parafialna

konsekracją świątyni, której dokonał biskup kujawsko-kaliski Stanisław Zdzitowiecki. Nowo odbudowany kościół otrzymał nowe wezwanie, a mianowicie Św. Wojciech Biskupa Męczennika. Poprzedni tytuł świątyni, tj. Św. Jakuba Większego Apostoła nie został uwzględniony. W dwudziestoleciu międzywojennym XX w., kiedy proboszczem kościoła parafialnego w Zbrachlinie był ksiądz Stefan Downar, poczyniono dalsze drobne prace wykończeniowe i ulepszenia w świątyni. Od 25 lat proboszczem Parafii Zbrachlin i gospodarzem Kościoła pod wezwaniem Św. Wojciech Biskupa Męczennika jest ks. Henryk Chabasiński. W tym okresie świątynia i jej otoczenie poddane zostało rewitalizacji. Odnowiono mury kościoła a dach pokryty został blachą miedzianą. W oknach świątyni pojawiły się nowe witraże a wewnątrz nową, granitową posadzkę i ołtarz z wyposażeniem. Odnowiona została zabytkowa plebania. Na miejscu dawnej, zrujnowanej organistówki powstała nowoczesna kaplica przedpogrzebowa z chłodnią. Wokół kościoła powstał chodnik. Na miejscu dawnego cmentarza przykościelnego jest piękny mini park. Za parkanem kościoła powstały dwa parkingi. Wszędzie widać rękę dobrego gospodarza. 20 stycznia 1995 roku, zespół kościoła parafialnego i cmentarz przykościelny został wpisany w rejestr zabytków (nr rej. 357/A z 20.01.1995r.).

NASZA WSPÓLCZESNOŚĆ

Okres II wojny światowej był w dziejach Zbrachlina czasem bardzo tragicznym. Od 7 do 9 września w Zbrachlinie w szkole podstawowej stacjonował sztab 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty dowodzonej przez generała Juliusza Drapelę. W tych dniach odbyły się też w Zbrachlinie największe walki na ziemi kujawskiej podczas kampanii wrześniowej, było wielu zabitych i rannych. Osłaniająca wycofujące się jednostki polskiego wojska, kompania kawaleryjsko-kolarska 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty po walce z dwoma oddziałami niemieckimi wkraczającymi do Zbrachlina od wschodu (z Niszczew i Śliwkowa) wycofała się na kolejną linię obrony w lesie lubańskim. Wycofujące się oddziały polskie atakowane były również przez V Kolumnę składającą się z członków miejscowych rolników. Miejscowość w okresie 7 – 9 wrzesień była kilkakrotnie bombardowana. W wyniku bombardowania 9 września spłonęła miejscowa szkoła. Po wejściu niemieckiej armii, miejscowi Niemcy, wywieszali na bramach polskich zagród obwieszczenia o prawach i obowiązkach Polaków. W okresie późniejszym większość z nich wygoniono, przyznając zabudowy i grunty niemieckim osadnikom. Na cmentarzu parafialnym pochowano poległych żołnierzy polskich: 18 poległych w Wagańcu podczas bombardowania eszelonu wojskowego

4 września, 17 poległych podczas walk w Zbrachlinie i okolicy. W późniejszym okresie pochowano również 5 poległych żołnierzy odnalezionych na okolicznych polach. Podczas okupacji niemieckiej kościół w Zbrachlinie był zamknięty, a szkoła podstawowa była spalona. Na fundamentach spalonej szkoły, okupant pobudował drewniany barak, który do końca wojny służył jako ośrodek szkoleniowy (prawdopodobnie również jako szkoła) dla młodzieży niemieckiej i organizacji Hitlerjugend.

Po drugiej wojnie światowej, W 1950 r. w wyniku reformy administracyjnej powołano Gromadę Zbrachlin z siedzibą w Wagańcu. W 1972 r. nastąpiło zlikwidowanie Gromady Zbrachlin i w 1973 r. Waganiec wszedł w skład Gminy i Miasta Nieszawa. Trwało to do 31 maja 1991 r. W tym roku zmieniono podział administracyjny i Zbrachlin przyłączono do Gminy i Miasta Nieszawa. Dnia 1 czerwca 1991 r. utworzono Gminę Waganiec, która swym zasięgiem w dużej mierze pokrywa się z obszarem dawnej, jak i współczesnej parafii w Zbrachlinie.

SZKOŁA W ZBRACHLINIE

Zachowało się niewiele informacji o przedwojennej szkole powszechnej w Zbrachlinie. Z zachowanych wspomnień mieszkańców wsi, szkoła zlokalizowana była na działce leżącej naprzeciw tzw. organistówki parafialnej. Składała się z czterech pomieszczeń. Od 1927 roku kierował szkołą Stanisław Zieleziński.

W lutym 1945 roku powrócił z wojennej tułaczki przedwojenny kierownik szkoły w Zbrachlinie Władysław Zieleziński z rodziną. Zaczął organizować naukę szkolną. Za bazę szkolną posłużył pozostawiony przez okupanta barak drewniany, pobudowany na fundamentach przedwojennej szkoły. Zwiększająca się liczba uczniów powodowała wiele kłopotów organizacyjnych. Lekcje prowadzono nie tylko w baraku, ale również w prywatnych mieszkaniach. W wyniku starań lokalnej społeczności w 1955 roku zapadła decyzja o budowie nowej szkoły. Plac pod budowę szkoły wydzielono z dawnej ziemi parafialne o powierzchni jednego hektara. Do działań administracji państwowej przy budowie szkoły zaangażowało się wielu mieszkańców naszej wsi. Była to fizyczna praca przy wznoszeniu obiektu, transport materiałów budowlanych, darowizny piasku i żwiru, porządkowanie terenu. Pierwszy rok szkolny w nowej Szkole Podstawowej rozpoczął się 1 września 1957 roku. Szkołą kierował do 1970 roku przedwojenny kierownik szkoły Władysław Zieleziński. Budynek szkoły wielokrotnie poddawany modernizacji funkcjonuje praktycznie w niezmiennym kształcie do dziś. Budynek dawnych szaletów uczniowskich,

wykorzystując środki europejskie i własne Gminy, przebudowano na funkcjonalne przedszkole. Zespół Szkół im. Ignacego Jana Paderewskiego poza podstawową funkcją oferuje również zajęcia pozalekcyjne. Uczniowie biorą udział w konkursach lokalnych, regionalnych i ogólnokrajowych, wymianach międzynarodowych. Szkoła to również lokalne centrum kultury i aktywności społecznej.

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

Z dostępnych informacji, wiarygodnym okresem w którym powstała Ochotnicza Straż Ogniowa w Zbrachlinie jest rok 1921. W tym roku wieś Zbrachlin utworzyła organizację, której zadaniem było dbanie – jakbyśmy to dzisiaj określili – o zmniejszenie zagrożenia pożarowego i gaszenie pożarów, gdy już powstały. Biorąc pod uwagę aktywność mieszkańców i ówczesny stan zagrożenia pożarem, nie jest wykluczone, że mieszkańcy Zbrachlina już wcześniej organizowali namiastkę współczesnej straży pożarnej. Trudno ustalić, kto był inicjatorem powołania straży. Być może był to zbiorowy pomysł. Na pewno w tamtym okresie wymienia się nazwiska :

1. Jaguszewski Czesław;
2. Kaszuba Mateusz;
3. Kujawa Franciszek;
4. Malinowski Aleksander;
5. Sobczak Ignacy;
6. Wawrzyńczak Jan.

Zapewne nie jest to pełna lista uczestników tych działań.

Nie zachowały się informacje jakim sprzętem dysponowali druhowie. Możemy domniemywać, że sprzęt gaśniczy Ochotniczej Straży Ogniowej był bardzo skromny i prymitywny. Prawdopodobnie, jak i w innych tego typu organizacjach w kraju. Była to sikawka ręczną, odcinek węża ssawnego o dł. 6 mb, 2 odcinki węża parcianego o dł. 25 mb, jedną drabinę przystawną, być może drewniany beczkowóz o pojemności 100 l, wiadra, bosaki, tłumice. Prawdopodobnie wyznaczone były również gospodarstwa z końmi, które stanowiły tzw. pogotowie do transportu sprzętu w przypadku pożaru. O sprawności straży i ofiarności mieszkańców świadczy na pewno fakt pobudowania remizy dla sprzętu pożarniczego, która już w 1926 roku istniała. Przecież była to inwestycja bez wsparcia finansowego urzędu ani rządu. Wszystkie poczynania wymagające opłat pochodziły z własnych kieszeni. Wiadomo, że gospodarz Kujawa Franciszek nieodpłatnie przekazał działkę pod budowę remizy. Wiadomo też, że zdecydowaną większość prac wykonywano

społecznie , za część płacono ze środków pochodzących ze składek.

Na szczególną uwagę zasługuje wielkość tej remizy. Stare remizy zbudowane w Polsce międzywojennej nawet w miasteczkach były znacznie mniejszych rozmiarów. W Zbrachlinie tylko kościół swą wielkością przewyższał remizę. Obecny kościół jest starszy od remizy tylko o 28 lat.

Okres II wojny światowej to biała plama w działalności. Większość mieszkańców okupant wygonił z własnych posiadłości. Polacy nie mogli tworzyć własnych organizacji, nie działała więc również straż pożarna. Remiza została przejęta przez okupanta. Nie udało się jednoznacznie ustalić jakim celom w tym okresie służyła.

Powyższe opisy pochodzą w większości z przekazów ustnych. Bardziej precyzyjnie możemy określić działania Ochotniczej Straży Pożarnej w Zbrachlinie w okresie powojennym.

15 lipca 1945 r. odbyło się pierwsze zebranie organizacyjne. Po patriotycznym wystąpieniu Władysława Zielezińskiego – kierownika miejscowej szkoły powszechnej – w której wspomniął okres wojny, prześladowań, losy mieszkańców Zbrachlina i okolicznych miejscowości, wezwał aby „...*cudem prawie ocaleli druhowie i wolni już na zawsze od wszelkiej niemczyzny, tak tutejszej jak i napływowej... podjąć pracę w swojej organizacji, by dźwignąć się z upadku jakie wróg wyrządził na ziemiach naszych...*”(cytat z protokołu zebrania).

Zarząd Ochotniczej Straży Pożarnej w Zbrachlinie wybrano w następującym składzie

- Prezes – Władysław Zieleziński
- Wiceprezes – Stanisław Laskowski
- Gospodarz – Malinowski Aleksander,
- Sekretarz – Stanisław Szymczak
- Skarbnik – Mateusz Kaszuba
- Członkami Zarządu zostali – Władysław Drużyński i Władysław Deręgowski
- Naczelnik – Czesław Jaguszewski
- Zastępca Naczelnika – Wojciech Cieślak

Na wniosek wybranego prezesa zgromadzeni zebrali składkę (395 zł). Przekazali ją do Zarządu. Powiatu OSP w Aleksandrowie Kuj., z przeznaczeniem dla rodzin strażaków poległych pomordowanych i zaginionych w czasie wojny.

W pierwszych latach powojennych podstawową formą finansowania potrzeb OSP był zabawy, loterie fantowe i darowizny. Dopiero w 1949 roku pojawiła się wzmianka o działaniu Zarządu w celu pozyskania pomocy z Gromadzkiej Rady Narodowej.

Pierwszą zabawę sylwestrową urządzono w prywatnym domu Józefa Szopy. Widocznie remiza była w tak złym stanie, że nie mogła służyć na miejsce zabawy publicznej. Podłoga była zwykłym klepiskiem wykonanym z gliny. Jej dogrzanie wymagało wielu zabiegów. Jeszcze większy problem był z funkcjonowaniem kuchni, której praktycznie nie było. Bez ognia garnków talerzy i stołów z siedzeniami zabawa nie mogła osiągnąć rangi

sylwestrowej. Dopiero po trzech latach (1949) udało się zorganizować następną zabawę sylwestrowej, ale już w formie bardziej ogólnej, bez wystawnych dań i zaproszeń imiennych.

Przez wiele lat (do roku 1960) w notatkach z pracy Zarządów OSP pojawia się informacja o kolejnych pracach remontowych w remizie.

W roku 1946 podjęto decyzję uszycia mundurów dla strażaków. Pieniądze na zakup sukna uzyskano od Komendy Wojewódzkiej Straży Pożarnej. Za dodatki potrzebne do munduru płacił każdy strażak otrzymujący mundur. Dwóch krawców Stanisław Kujawa i Stanisław Szymczak szyli mundury bezpłatnie przez całą zimę. Wiosną podczas Świąt Wielkanocnych strażacy zaprezentowali się w nowych mundurach przy adorowaniu Grobu Pańskiego i Rezurekcji.

W tym trudnym okresie zbrachlińscy strażacy nie zamykali się tylko w obrębie swojego środowiska. Zachowała się notatka z 1950 roku o zorganizowanej zbiórce ulicznej i zorganizowanej zabawie, z której dochód przeznaczono na odbudowę Warszawy. W 1951 r. w taki sam sposób zebrane pieniądze przekazano miejscowej szkole podstawowej na zorganizowanie Dnia Dziecka.

O potrzebie istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Zbrachlinie świadczą prowadzone ewidencje uczestniczenia w akcjach gaszenia pożarów. W latach 40 – 50 tych notowano po kilka w miesiącu.. Prowadzono systematyczne kontrole przeciwpożarowe z upoważnienia Komendy Powiatowej Straży. Utrzymano system pogotowia zaprzęgów konnych w gospodarstwach. Zmieniono ten system po otrzymaniu używanego samochodu z demobilu wojskowego typu Gaz 51. Zatrudniono wówczas kierowcę. Pierwszym kierowcą został dh Stanisław Zajązkowski, a od 1965r. do 1986 – Wiatrowski Henryk. W roku 1960 jednostka otrzymała pierwszą motopompę PO 3.

Z upływem czasu OSP wzbogacała się w sprzęt i infrastrukturę. Już w 1956 roku zdecydowano o budowie garażu. Uzgodniono z członkiem straży – dh Wawrzyńczakiem Janem – warunki przekazania placu pod budowę garaży. Przez kilka miesięcy trwało gromadzenie materiału, a w 1957 roku zarząd informował o przeniesieniu sprzętu strażackiego do remizy.

Prawie nieodłącznie z działalnością OSP kojarzy się orkiestra dęta. Taka również istniała w OSP Zbrachlin. O tej formie działalności nie wiemy czy istniała w okresie przedwojennym. Na pewno istniała od lat 50 tych. W roku 1965 orkiestra liczyła nie mniej niż 18 osób. W jej skład wchodził min. nieżyjący już Wójtowicz Leon i Władysław, Gapski Jan, rodzina Organiściak – Benedykt i Stanisław, Kotlarz Tadeusz, Łętkowski Ireneusz, Szudzik Czesław, Pakuła Jan, Marszałek Klemens i Sławomir, Wyrąbkiewicz Tadeusz. Gorącym

orędownikiem powstania orkiestry przy OSP Zbrachlin był pan Władysław Kotrych pełniący funkcje Przewodniczącego Gromadzkiej Rady Narodowej w Zbrachlinie, Kontynuacją tradycji z tamtego okresu jest Młodzieżowa Orkiestra Dęta przy Zarządzie Oddziału Gminnego OSP w Wagańcu, kierowana przez Kapelmistrza Romana Organiściaka.

W roku 1971 Ochotnicza Straż Pożarna w Zbrachlinie na 50-lecie istnienia otrzymuje ufundowany przez społeczeństwo sztandar. Pierwszym chorążym został druh Kozłowski Henryk. Obecnie używany przez jednostkę sztandar wręczono w 1996 roku podczas uroczystości 50 – lecia istnienia OSP.,

Ochotniczą Straż Pożarna Zbrachlin to organizacja skupiająca ludzi, których jednoczy zawołanie „W SŁUŻBNIE OJCZYZNY”. Tak jak od początku istnienia przygotowana do udzielania pomocy ludziom w chwilach zagrożenia życia i zdrowia. To wyspecjalizowani fachowcy niosący pomoc w chwilach zagrożenia nie tylko pożarem. Dysponująca coraz bezpieczniejszym i nowocześniejszym sprzętem. W 2010 roku po raz pierwszy od chwili istnienia OSP zakupiono nowy samochód średni GBA 2,5/25 MAN TGL 12.250/Stolarczyk . Ratownicy dysponują również samochodem średnim GBA 2,5/16 Star 244/JZS oraz łodzią z silnikiem na przyczepie. Od 1995 roku jednostka włączona jest do elity strażackiej – Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Ale jednocześnie to ci sami ludzie, którzy poświęcają swój czas dla niesienia pomocy innym, którzy kultywują tradycje ludowe, którzy krzewią kulturę, organizują zabawy dla dzieci. Widzimy ich zazwyczaj w mundurach wyjściowych, podczas obchodów Dnia Strażaka, adoracji Grobu Pańskiego, procesji, imprez gminnych. W strojach ochronnych widzimy ich podczas zawodów sportowo- pożarniczych. Przy ratowaniu życia, mienia działają sami. To jest tylko ich ryzyko i odpowiedzialność. Od lutego 2017 roku strażacy ze Zbrachlina mają młodych naśladowców. Przy jednostce powołana została Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza. Jej członkowie nie tylko poznają strażackie tradycje. Biorąc udział w zawodach sportowo-pożarniczych CTIF (osiągają znakomite wyniki), lokalnych przedsięwzięciach, imprezach społecznych, zawodach sportowych, Ogólnopolskim Turnieju Wiedzy Pożarniczej uzyskują wiedzę i sprawność do działań ratowniczych w dorosłym życiu, wrażliwość społeczną, umiejętności organizacyjne.

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH

W sołectwie Zbrachlin działa prężnie Koło Gospodyń Wiejskich. Koło powstało w 1964 roku z inicjatywy Powiatowego Związku Kółek Rolniczych w Aleksandrowie Kujawskim. W tych strukturach specjalistką od KGW była Pani Teresa Bobrowska (zmarła 5 września

2020r.), która bardzo angażowała się w Naszą działalność. Pierwszą Przewodniczącą Koła była Pani Jadwiga Sobczak, która zakończyła swoją „kadencję” w roku 1980. Na ówczesne czasy działalność Koła była bardzo potrzebna mieszkankom wsi. Kobiety organizowały wspólne spotkania, kursy gotowania i pieczenia. Uczestniczyły w szkoleniach z zakresu oświaty rolniczej, higieny, prowadzenia gospodarstwa domowego, żywienia. Mogły też realizować swoje ambicje i zapotrzebowania. Organizowano wyjazdy na wycieczki, wyjazdy do kin i teatrów. Z inicjatywy Pani Sobczak w 1983 roku powstał Zespół Folklorystyczny „Zbrachlinianki”. Zdobył powszechną aprobatę. Uczestniczył nie tylko w lokalnych imprezach ale był zapraszany na uroczystości dożynkowe, konkursy wojewódzkie, przeglądy zespołów folklorystycznych. Kilkakrotnie uświetniał imprezy organizowane przez Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego w Zarzeczewie. W 1980 roku Pani Jadwiga Sobczak zrezygnowała z funkcji Przewodniczącej Koła. Członkinie funkcję kierowania Kołem powierzyły Pani Henryce Malinowskiej, która sprawuje ją do dziś – 40 lat.

Zmiany kulturowe na wsi zmieniły również zakres celów realizowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich w Zbrachlinie. W dobie powszechnego dostępu do wiedzy poprzez internet nie zachodzi potrzeba propagowania jej w formie spotkań. Koło skupia się na zachowaniu dawnych tradycji, obrzędów, tworzenia tradycyjnych potraw i świątecznych zwyczajów. Kontynuujemy coroczne szkolenia z przyrządzania potraw tradycyjnych, wypieku ciast, robienia przetworów. Spotkania takie kończą się degustacją, wymianą uwag, wspomnieniami. Systematycznie spotykamy się w Dniu Kobiet, w Dzień Matki, w Dniu Kobiety Wiejskiej (15 października), często na wspólne wypieki przed Świątami Wielkanocnymi czy Bożego Narodzenia, tworzenie stroików świątecznych i palm Wielkanocnych.

Uznaniem naszej działalności są zaproszenia na prezentacje. Corocznie Koło uczestniczy w prezentacji Stołów Wigilijnych i Wielkanocnych organizowanym przez Starostwo Powiatowe w Aleksandrowie Kujawskim i Urząd Marszałkowski w Toruniu. Systematycznie jesteśmy również zapraszani do udziału w imprezach organizowanych przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie: Jarmark Adwentowy, Jarmark Wielkanocny, Lato na Wsi, Miodowe Lato w Zarzeczewie. Zawsze można zauważyć nasze Koło na imprezach i uroczystościach organizowanych na terenie Gminy Waganiec – Gminne Dożynki, Waganiecki Festiwal Orkiestr Dętych, Dzień Dziecka.

W roku 2017 Koło Gospodyń Wiejskich w Zbrachlinie za działalność na rzecz regionalnej społeczności zostało uhonorowane przez Związek Rolników, Kółek Rolniczych i Kół Gospodyń Wiejskich we Włocławku statuetką i medalem z okazji 150 - lecia powstania KGW

na terenie Polski. W dniu 1 lipca 2017 roku, na Targach Rolno-Przemysłowych w Minikowie, Przewodnicząca Koła odebrała statuetkę za zajęcie I miejsca w rankingu powiatowym plebiscytu na :najpopularniejsze Koło Gospodyń Wiejskich Kujaw i Pomorza.

CO SIĘ ZMIENIŁO

Największe zmiany infrastrukturalne i społeczne nastąpiły w ostatnim dwudziestoleciu. W budynku dawnego wiejskiego Ośrodka Zdrowia (pobudowany w latach 60-tych ubiegłego wieku) funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nasz Lekarz”. Świadczy usługi dla mieszkańców nie tylko sołectwa ale i całej Gminy Waganiec. W przychodni znajduje się Gabinet Zabiegowy, Poradnia Lekarza Rodzinnego, Gabinet Pielęgniarki i Położnej.

Uzupełnieniem opieki medycznej jest Gabinet Stomatologiczny i Punkt Apteczny, zlokalizowane w prywatnym budynku.

Na terenie sołectwa istnieją również dwa sklepy ogólnospożywcze.

Od roku 1991, kiedy powstała Gmina Waganiec, systematycznie polepszała się infrastruktura wsi. W końcu lat 90-tych wieś została zwodociągowana. Powstała też nowoczesna sieć telefoniczna. Od końca pierwszej dekady lat 2000-nych, mieszkańcy mogą korzystać z wybudowanej sieci kanalizacyjnej. Gdzie nie można było podłączyć się do kanalizacji powstały przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Polepszyła się baza do rekreacji i uprawiania sportu. W maju 2005 roku Gmina Waganiec dokonała nieodpłatnej zamiany nieruchomości niezabudowanych położonych w Zbrachlinie, będących własnością Parafii Rzymsko- Katolickiej w Zbrachlinie, na nieruchomość położoną w Starym Zbrachlinie, której właścicielem była Gmina Waganiec. Na zamienionej działce powstało pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej i trybuna na 500 miejsc siedzących. Oprócz stadionu piłkarskiego doszedł również kompleks sportowy „Orlik 2012” oddany do użytkowania w 2012 roku. Kompleks to: boisko ze sztuczną murawą do piłki nożnej oraz boisko wielofunkcyjne do koszykówki i piłki siatkowej (tartan) – oba oświetlone.

W 2012 roku został oddany do użytku również nowy budynek z zapleczem socjalnym. Na partnerze znajdują się szatnie wraz z natryskami i toaletami, magazyny na sprzęt sportowy, natomiast na górze pomieszczenie do gry m.in. w tenisa stołowego, które może być również wykorzystywane jako sala konferencyjna i miejsce do lokalnych spotkań,

W roku 2010 rozpoczęto prace nad rewitalizacją stawu w Zbrachlinie. Wybagrowano i umocniono skarpy stawu. Dobudowano pomost biegnący wzdłuż północnej skarpy. Nasadzono

zieleni. Wokół stawu powstała ścieżka przyrodnicza i rekreacyjna z prostymi elementami do ćwiczeń. Na przyległym do stawu terenie powstał plac rekreacyjny z alejkami, ławeczkami, altaną, ziołową wysepką, małym placem zabaw dla najmłodszych i boiskiem do siatkówki plażowej. Przygotowano również miejsce na ognisko. Na środku stawu zakotwiczone budkę lęgową dla ptaków wodnych. Obiekt został oddany do użytkowania w 2012 roku. Wody w stawie zostały zarybione przez wędkarzy z terenu Gminy.

I ostatni opis zmieniającej się wsi Zbrachlin. Praktycznie nie zmienił się areal gruntów rolnych. Przybyło budynków mieszkalnych. Ale zmieniła się ilość gospodarstw rolnych. W roku 1995 zwarta część sołectwa Zbrachlin liczyła 25 gospodarstw rolnych, prowadzących uprawy, hodowlę zwierząt i drobiu. W dniu dzisiejszym na tym samym obszarze gospodarstw prowadzących produkcję rolną jest pięć.

Henryka Malinowska

Sołtys wsi Zbrachlin

Podczas przygotowania powyższego opracowania korzystałam z niżej wymienionych źródeł:

- Opracowania dr. Gerarda Kucharskiego „Herb Gminy Waganiec” (zarys historyczny i podstawa prawna);
- „Gazeta Kujawska” z dn. 19.02.1999r. – grafika autorstwa Jolanty Młodeckiej;
- „Wagant” – czasopismo redagowane przez p. Leszka Cieślaka;
- Zbiór protokołów Zarządu OSP Zbrachlin;
- dokumentacja pracy KGW w Zbrachlinie;
- fotografii ze zbiorów własnych i znajomych;
- wspomnienia własne i znajomych.